

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Egész évre 8 frt. — Félévre 4 frt. — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknak egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő:

Dr. Molnár Gyula.

Megjelenik hetenkint kétszer: vasárnap és esztőtörtökön.

Szerkesztőség: Csendes-utca, TÓTH-féle ház.

Kiadóhivatal: Csendes-utca OLÁH-féle ház.

Az örvény szélén.

Azok a vastag botrányok, melyeket az ország sajgó napfényre hoz, lassankint meg fogják nyitni a nemzet szemét.

Borzadva fogja látni a nemzet, hogy örvény szélére jutott; mert hiszen manap már szabadsága sem egyéb kiesinyes játékszernél, melylyel a hatalom tudatában levő városi avagy közigazgatási tisztviselő könnyelműen lapdázik s a melyet még az utolsó konstáblernek is joga van lábbal tiporni.

A makói eset igazán megbotránkozta a nemzet szabadon gondolkodó polgárait, pedig hát ilyes esetek kisebb-nagyobb kiadásban napirenden vannak csaknem minden megyében, a miúgy sem véve ki.

Lapunk előbbi számaiban, eleget téve hazafiúi kötelességünknek — a visszaélések krónikájához több adatot szolgáltatunk.

Pölemítettük azon szomorú esetet, mely egy stánitsi szegény embert összes ideit természetétől fosztotta meg.

Es a közvélemény hallgatagon veszi tudomásul ezt is, előtte ez nem újság. Mi már hozzá vagyunk szokva az ilyesmire és hozzá vagyunk szokva ahhoz is, hogy jogorvoslatot — bár keresünk — egyetlen fórum sem nyújt.

Es miben rejlik ennek az oka? A hatóságoknak egymással való láncszerű összekapcsolásában?

Nem!

A birtokháborítás sorában visszahelyezéssel orvosoltatik. Azonban ez a járásbírósg hatáskörébe tartozik, s dacára annak, hogy az eljárás sommás, elhúzódik — pusztán a bíró önkénye szerint — hosszú hónapokig.

Innen egy lépés tovább a büntényítőtörvényszékhez visz. Itt azonban gyors eselekvés helyett előbb per longum et latum azt vitatják meg, hogy illetékes-e a megkeresett bíróság eljárni?

Ez alatt a főlizgabíró, akinek semmi köze az egészhez, elküldi zsandárait s rendet csinál kedve szerint. S vajjon mit lehet ezzel szemben tenni?

Bűnvádi följelentéssel élni a főlizgabíró ellen? Ez kiadatlik előbb véleményezés végett az alispánnak, a ki — ha neki úgy tetszik — egy félévig se ad véleményt s elposhad a dolog.

Avagy fegyelmi eljárást kérni?

Ez pláne nevetéses.

Valóban nem túlozunk, midőn azt mondjuk, hogy a Tisza-kormány alatt oly hatalommal rendelkezik a köz-

igazgatás minden hatósága, mely ellen — bármily helytelen irányban alkalmaztatik is az — ninesen orvoslat sehol.

Tehát oda kell csak törekednünk, hogy annak jóindulatába jussunk s annak kegyelmét nyerjük ki, a mire ismét egy mód van csak: a talpnyaló mame-lukság. Ellenkező esetben még személyes szabadságunk sines biztonságban, minden ok nélkül börtönbe vihetnek bennünket anélkül, hogy tudnók miért. Elég világos példa erre az új-verbázi községi közegek nyílt basáskodása.

S mi fölyethetjük imitt a kérdést: mi történnék az- zal a rendőrőrkapitánnyal, a ki nálunk valamely ellen- zéki embert minden ok nélkül befogatna rendőreivel s az éjen át iszonyatosan össze-vissza veretne? Tegyük föl, hogy ezen esemény örvendetes tudomásul szolgálja a főispánnak, a ki szintén nem szereti az ellenzéki em- bereket.

A büntényítőt följelentés hónapokon át el nem in- tétettének s végül ad acta tététnék. A fegyelmi följelentés szintén ad acta tététnék. A sajtó lármát ütne. C'est tout! Valljuk be, hogy ezek az állapotok kétségbejéjtők.

Az örvény szélén állunk. Csak annyit szükséges még, hogy a közigazgatási hatóság teljesen öntudatára ébredjen annak a rettenetes hatalomnak, mely kezei kö- zé van fektetve, s akkor napirenden lesznek országsszerte a legbotrányosabb visszaélések, mint a hogy Bácskában már is mutatkozik nyoma.

Mondhatná most valaki: vádaink merészek, a köz- igazgatási hatóság, melyet a vád illet, felelősségre vonhat ezért. Am legyen, mi attól sem riadunk vissza, hiszen igazat mondunk s hogy igazak vádaink, az esetben a nyilvánosság előtt lesz módunk azokat beigazolni.

De hát ki is törődnek szavainkkal? Mi csak borsót hányunk a falra: a hatóságok tudják, hogy a felsőbb fórumok előtt biztosítva vannak, azok nem törődnek ilyes ténykedéseikkel.

Azonban ez már nem tarthat így soká.

A vérig zaklatott nemzet túrelme is fogyóban van. Gyökeresen reformálatni fognak közigazgatási törvényeink, s ez esetben a visszaéléseknek nyitott tág tér székebbre szorítottatik, mert különben oly állap- tot következik be az országban, mely a történelem tanúsága szerint ily viszonyok között mindenkor bekö- vetkezett.

Zsidó tanítógyűlés.

(Vége.)

Ott voltak a bajai, szabadai, újvidéki, kulai, moholyi, szta- nicsai, szávezi, adai, topoljai és esantaveri tanítók; többen pedig írásban menttek ki elmaradásukat.

Walder Jakob, bajai polg. iskolai tanító, mint a fiók-egylet alakuló közgyűlésé- n ideiglenesen megválasztott elnök átmondott, magas beszédében részletezve a zsidó tanítóság általános és külö- nös közkeveltségét a helyi viszonyokhoz mérten, szoros összetartás és komoly munkásságra intve a jelenlevőket, a gyűlést pont 10 órakor nyitotta meg a lelkes éljenzés csillapultával — mely e meg- nyitó beszédet követte — Szántóné Hahn Róza, a szabadkai állami tanítónőkepezde gyakorlóiskolájának állami tanítóje, mint előad- dást tartott. „A Duna Pozsonyotl—Dévényig,” ez olvasmány keze- lése által az összpontostó módszert mutatta be. Tanításában főleg azt akarta föltüntetni, egy és ugyanazon olvasmányt a szepolvasás, a feldrajz, a nyelvtan, és fogalmazás anyagául vévén. Feladatát kitűnően meg is oldotta; de ami legjobb volt egész tanításában, az azon megnyerő modor, természetes könnyed előadási nyelvezet, mely a gyermekek szívére és észére hatni tud és amely tulajdon- ságok neki a tanítási sikereit mindig biztosítják.

Valóban e tanításból — sokat igen sokat lehetett tanulni és csak ma is azt sajnálom, hogy az a másfél óra, mennyi ideig a tanítás tartott olyan gyorsan elröppent, pedig én nem vagyok bará- tája a centralisationak, mert tudom ideának szép; de a gyakorlati dlethez sikertelen. —

Ezután Lévai Izidor, topoljai tanító fölovasást tartott „Az orsz. izr. tanítógyűléstől.” Fölovasásában főleg annak vagyoni állapotát ismertette részletesen, megnekeztet azonban elég figye- lemnel annak egyéb fény és árnyoldalairól is. Végül ezen indit- ványokat ajánlá elfogadásra: 1. Az orsz. izr. tanítógyűléslet, mint anyagegyület, minden év végén részletes kimutatást küldjön be a fiókegyletek évi működéséről. 2. Az orsz. izr. egyesület intézkedjék hogy lépések tetessenek a vallás- és közokt.-ügyi miniszteriummal a tanítói fizetés minimumának 500 frtban, — a tanítói nyugdíjak az állami tanítókkal egyenlő rangban minden tanítónak 30 évi szolgálat után az utolsó fizetésnek mint nyugdíjnak való megtartá- sában megállapított törvényjavaslat betérteszése tárgyában, amely in- dítványok természetesen anyaghangul elfogadtattak és az anyagegye- sületnek felterjesztettek.

Ezután Stricker, bajai tanító „A thalud pedagógiája” ez. dolgozata került fölovasásra. Scheer Bernát bajai tanító által, az idő előhaladottságánál fogva azonban a nagy gondnal és szorga- lommal összeállított munka csak félig olvastatott fel, miután még több életreható indítvány tárgyalása is hátra volt. Elhatározottat azonban a jeles dolgozatot az „Izr. tanügyi értesítőben” közzé té-

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Itthon.

Hát visszatértem, édes álmatlannak
Tündér hónapba, hol oly szép remény
Fakadt a virág illatos kelyhén,
S csak boldogságot örömet mutattak.

Es elfeledve kínja a multaknak,
Csak róza pírja derengett égén
Sálvamek, és oly boldog voltam én —
A bu fellegek messze messze szálltak.

De hajh az álmos tündér szép világa
Ugy szerte foszlott mint a fátoly kép —
S csak az enyészett fátyla szerte szét!

A drága virág perlad árba' lemn,
Sirjába' lettem láve boldogságn,
Es fel nem támad hajh de sohasem!

(Szathmár)

Rákóczy Mihály.

Szegény borbély.

Négy óraker egy a gyorsvonat Páspökladányból Debreczen- be, hol nekem és egy jó barátomnak, kinek az a mestersége van, mi nekem, (már t. i. sertéskereskedő vagyunk) találkánk volt egy ugyanevak sertéskereskedővel, a kivel együtt (tehát hárman) négy- száz darab hizott süldőt akartunk a debreczeni vásárból az ólunk- ba haza hajtani.

Hirreves sertéskereskedők voltak mind a hárman. Bihar- megye minden embere, kezdve az alispántól egész a kisbíróig, ha nevünket kiejtette nem tehette azt máskép, hogy ne gondolt volna mellé egy egész csordát.

Ha az országuton végig haladtak disznaink fölkarvarra az ut homokját, még a csesemő is kitalálta, hogy Sertés házy uram

disznai verik fel a nagy port. De mi több, maguk a kedves röf- főgő állatok is mindig rokonszennvel viselkedtek irántam, és leg- szívesebben az én udvaromba szaladtak be. Ha este hazakerült a falu esordája, biztosra lehetett venni, hogy a fele az én udvarom- ban tölti az éjet. Az ólomban meg a fészker alatt mindig volt leg- alább 80 sertés, és olyan röfögést csaptak, hogy a Bagó Pesta debreczeni bandája sem tud különb muzsikát.

Most is a mint mondtam Debreczenbe mentünk disznót vá- sárolni, mivel háborúnak néz elbe a monarchia, kapós lesz a szalonna meg a füstölt hus; drága lesz a sertés ára. Ugy bizony! A sertéskereskedőnek professziója ezt ont baja szála alá, és poli- tikust csinál belőle. A „Makra Pipa” szállóba voltunk szállva. A kakas már harmadszor kukorikolt. Hamar fel kellett kelnem, hogy a vonatot el ne késsem. Dani barátom jöztűn aludt, akár egy hizott malacz, vagy akár egy elhizott disznókereskedő, a ki álmban sem lát egyebet, mint megsüttött disznókarmonadit. „Kelj fel Dani” szóltam hozzá meg-meg rázogatva! De bizony a fatuskó is inkább megmozdult volna helyéből, mint a szuszgó kolosszus.

Nem szeretett korán felkelni. Csak 8 óraker tápászkodott ki ágyából, mikor is még fél óráig lábait dörzsolgette, aztán tor- zomborz bajszát elsimitotta orra alatt, hogy legalább most már ne az orrán, hanem a száján vegyen léleketet. Csak nem akart éltre kelni. — Ujra hozzá mentem és erősebben kezdtem simogatni a hátát.

Dani, Dani kelj fel, mindjárt megy a masina.

Hiába, hiába! Jutalmul a hasamba rugott; borzasztóan át- kezdődött, mint valami vén cigányasszony és midőn végre a dunánt mertem lerántani róla, kiugrott az ágyból, s miután egy magya- rosan galléron ragadott, kidobott az ajtón. Szerenéséremre utánam dobt ruhám és podgyászom is.

Fatalis helyzetbe jutottam. Egész pörén álltam ott a hideg folyósó kövezetén. Még azt sem tudtam, hogy a mellettem elha- ladó szobacékiával szemben én szegyelem-e magam, vagy ta- lán a szobeleányunk volna illő ezt tenni. Miután álmélkodá-

somból fölocsudtam és éreztem már orromban a náthát, kezdetem ruháimat magamra kapkodni.

Hajnal felé járt az idő. A helyzet signaturáját kezdtem fel- ismerni. Collégámat csak nem hagyhatom el magamtól gondoltam magamban, de maga, a nátha sem hagyott nyugodni a mi erős elhatározásra ösztökélt. Elváltottam a hangamat és az ajtóhoz menve, dörömbölni kezdtem.

— Ki ez — szollit belülről Dani.

— A borbély — feleltem.

— Nekem nem kell borbély, — és jöztűn horkolt tovább.

Tíz percet után ujra, de erősebben dörömböltem.

— Ki az kiáltott most már mégiesen! — A borbély.

— Nekem nem kell borbély. Én körszakált viselek. Ne me- rérszél ujra dörömbölni, gazember! Es alig mult egy perc, már kívülről hallottam hogyan hortyog tovább. Keves idő múlva ujra dörömböltem.

— Ki az a fenébe — kiáltott dühösen.

— Én vagyok kérem, a borbély!

— No — kiáltott mégiesen Dani, ha még egyszer döröm- bölsz, kijövök aztán kitekerem a nyakad. Nagyon rohamosan mult az idő, ideje volt, hogy én is távozzam. Siettem a lépesón lefelé, munkára készülvén, az urakhoz, a kik mellettl elutaznak simára bo- rotváltaják állukat.

— Hé Hugli bácsi, menyjen csak ide a szobába. Barátom el akar utazni és felkért, hogy küldjem be hozzá. Ha időközben talán eltálatl aludni, dörömböljön az ajtón majd kinyitja.

Én egy oszlop mögé bújtam. A vékony lábszár ugyanevak neki dalt az ajtónak a mikor már öklei fáradtan hullottak alá.

— Ki az — ordított Dani.

— A borbély — válaszolt a szerenéslen.

— Jövök már. — Az ajtó megnyitl és rajt kirohant Dani

kezében magasra emelve vastag fittykösét, a melyet egy párszor a szegény Hugli hátára eresztett.

Rohanva rohantam el a dráma színhelyéről. „Szegény borbély.”

tetni, hogy a magyar tanítószög minden tagja annak magvas tartalmával megismerkedhessen.

Lówy sztaniszlai tanító indítvány. hogy az izr. hitközségek elnökei megkeressenek, miszerint a tanítóknak ilyen gyűlésekre való utazások alkalmával a költségek a hitközségek által megtérítenek, egyhangulag elfogadtatták és az elnökség ez értelemben fog intézkedni.

Ezután Walder elnök — miután a tisztviselők az alakuló közgyűlésen csak ideiglenesen választattak meg, a maga és tisztársai nevében leköszönt; csakhamar azonban beláthatta, hogy itt a jelenlévők érzékeny eleveire tapintott, mert dörgő eljenzés kísérte a lebecsületelt új megválasztottak Walder Jakab elnöké, Levai Izidor jegyzővé

Es most következtek a dolgoknak fő része; a komoly munkától korgó gyomrok traktálása a bankett.

Hanem mielőtt erre fordítanám figyelmemet, térj vissza a multak bájlójához édes emlékeztél! — Van ottan Szabadkán egy nő, (van bizony ott több is, hanem olyan alig), aki ha kell nő ha kell tanítóné és ami legkülönösebb, mind a kettő egyszerre: tanítóné és tanítóné; nevé pedig sokkal ismeretesebb már, hogy az olvasó azonnal ki ne találja, hogy: Szántó Edéné Hahn Róza uráról szól az ének. Ez a úrnő a nők mintaképe! Nem tehetek róla, ha nem is tetszik neki, hogy így földicsérem; de tessék elhinni, nem tehetek másként. Mert aki ismer engem, azt is tudja, hogy én mindent inkább szeretek tenni, csak dicsérni nem, pláne az újságban, hanem tessék megmondani, tán úgy kéltünk volna föl a bankettes asztalról, amint odaadtunk, ha ez a kitűnő asszony (most már asszony — gazdasszony a szó szoros értelmében és se tanító se tanítóné, tanítóné!) közöttünk nincsen. Egyhangulag és ünnepélyesen megválasztották házi asszonynak; csak az volt épen a baj, hogy erre a főnögség észre az elnökség böles és élesen messzalát tekintete közé jutott. (Talan előzérte volt, hogy a hus még kemény volt, mikor e nemes észre ébredt? Elég az hozzá, hogy ő szívesen elfogadta e tisztsgét, ami nem kicsiség! Tessék elképzelni! Vagy 25—26 éves gyomrak az utolsó pillanatban háziasszonykódnál! Hanem csinált is ő mindjárt olyan rendet, hogy csak no! Sorba jöttek a poharak, tálak, eszszögek (magyarul: „Löffel-Gabel-Messer“) és a többi elemmentök, aminek mind ragyogóra kellett, úgy hogy a sikerült választásunk után alig egy negyed óra múlva — miután az egész gyűlés, valamint az ünnepélyes bankett is fogadtott szakácsné által kiálltva az izr. „Szent-egylet“ gyűléstermében tartott meg — az egész tágas és díszes terem glóriá-fényben ragyogott.

Csak még a párolgó tálak hiányoztak az asztalokból, melyeknek felszálló gőze e dicsőfényt — nekünk legnagyobb örömünkre némileg és csak rövid időre elhomályosította, hanem azok sem vártak sokáig magukra. Elémúlt az emberi hang és csak a kánalak, tányérok, villák, kések csörgése töltö be az óriási termet rezgésbe, de hozván az abban levő légtömeggnek minden kis részecskéjét. Így ment ez minden újabb és újabb jelenetét, melyet ez alkalommal a főhőrdők produkáltak mindeket kezükben egy-egy puposra töltött tállal. (No hogy a husos mártás, akarom mondani a szósos hus egy kicsit keményebb volt, mint a későbbi nyele, az nem sokat generozott; még csak szikrákat se hányt, mikor az acélkésznek neki vágunk! Hanem kérem, erről a mi kedves háziasszonyunk nem tehetett, mert ő akkor, tetszik tudni, tanítóné volt és épen a Dunán járt Pozsonytól Dévényig, mikor azt megakarták főzni!)

Hanem azért csakhamar megindult a tosztok írja és a Dunánál is jobban hompolygott, mikor Kunetz hitk. alelnök úrtól az első lelkes szót elhangzott, hogy t. i. a maga részéről biztosan tagja lesz az egyesületnek, hanem a hitközségnél is oda fog batin, hogy az is, mint testület, az alapító tagok közé lépjen!

Hogy milyen dörgő eljenzés követte e felköszöntöt, hát azt elképzelheti az aki elképzelheti; aki pedig nem, az hagyjon kétképzeltetésnek; higgye el nekem, hogy olyan még nem hallott. Ezután Walder Jakab elnök mondott köszönetet a szabadkai hitközségi Elnökségnek azon szívélyes fogadtatásért, melyben a tanítókat részesítette; poharát az Elnökségre ürítette. Majd dr. Wiener, szabadkai orvos és iskolaszéki elnök, ki az egész gyűlésen élénk részt vett és a banketten is jelen volt, emelt poharát szellemes felköszöntőt mondva az egyesületre. Ezután Szántó Ede, ki — dicsőretére legyen mondva, a tanító fogadtatásában és elszállásolásában oly buzgalom, oly szívességgel tanúsított kollégialát szemben, aminőt ritkán tapasztalhat az ember — mondott felköszöntőt a bács-megyei hitközségekre és a vendégtanítókra. Levai Izidor az összartására; Lówy sztaniszlai tanító pedig szeretett házi asszonynak, Szántóné Han Róza tanítónőre mondott szellemes felköszöntőt. Mondták biz' ott még többen is felköszöntőket, melyekből mindmennyi gyűjtőből csak egy hullottak a szellemi szikrák; de hát ha én ezeket mind sorba venném, akkor még egy iv papírra volna szükségem, mialtal magamnak is a túrelmes szerkesztő urnák is költségeket szereznek, amit pedig távolról sem akarok.

Egy szó annyi mint száz: a Bács-Bodrogh megyei zsidó tanítóegyesület ezen első gyűléssel megmutatta, hogy foladatát jól fogta föl, hogy annak minden tagja lelkes tanító, kik amellett, hogy saját helyzetük javításán fáradoznak, kötelességeiknek is lelkiismeretesen meg tudnak felelni és ami föl! higgadtság, komoly buzgalom, jó indulat, előszeretet és tapintatosság jellemzik egész működésüket.

A jövő évi közgyűlés Pollák zombori tanító írásbeli meghívása folytán Zomborban fog megtartani és akkor még fogja látni a zombori közönség is — mint meggyőződhetett a szabadkai a mult alkalommal, — hogy igazam van!

A viszontlátásra tehát Zomborban! Addig is Isten velünk! Kulán, 1887. jul. 15-én.

Krausz Bernát
tanító.

Tekintetes szerkesztő Úr!

Becsés lapjának folyó hó 21-iki 59-ik számában, a kishelyi esatemenék leleplezését méltató közlése után, az igazság érdekében valónak tartom kijelenteni, hogy

az ünnepélyes diszebeden, Kossuth Lajosra tett pohárköszöntőmet, a rendező-bizottságnak rám nézve megtisztelő egyenes felhívására mondtam.

Zombor, 1887. július hó 23.

Kozma László
ígyvéd.

Megyei s helyi hírek.

* **Levelek a szerkesztőhöz!** Mint a hírlapokban alkalmunk volt olvasni a cholera Európában ismét beköszöntött és hogy ezen „hivatalos vendég“ mily óriási léptekkel halad, nem szükséges bővebben magyarázni, a firkasztó hőség immár tőpontjára érte el, és benn vagyunk az u. n. „kánikulában“, legszentebb kötelessége lenne tehát városunk hatóságának a legérősebb övintézkedések minden tekintetben megtenni, mielőtt még késő és egy szép reggelen majd arra ébredünk, hogy határtalan és megböcsőjthatalan hanyagságunk folytán a járvány felépült és szedi áldozatait. Más városokban a rendőrkapitány legszigorúbb rendelkezést ad ki, hogy minden ház előtt napjában legalább is háromszor a járda ontozassék, az utcák pedig a város kölségnek beoslatának, a legkeményebb büntetések szabatauk ki azokra, kik ezen rendelkezést nem hajtják végre, mert nem elég ezim valami határozatot kidolgoztatni, hanem erőlyesen kell hozzá látni, hogy az pontosan végrehajtasák, itt nines kéni való, tenni kell, és pedig az on.n.a.l. Ébredjem tehát föl mély álmaiból városunk t. tanácsa, városunk rendőrkapitánya pedig mutassa meg nekünk tettekkor hogy nemcsak a kortesség terén ért működni, hanem ott is, hol azt a városunk közegészségi ügye megkívánja, szolgáljon példának más hatóságának, lépessen előtte övintézkedéseket, és hajtassa azokat olyképp végre, hogy előtte kalapot emelve felkiálthassunk, nézzétek ezen ember óhajukat teljesíti, javukat jólétüket előmozdítja, velünk érez a közügyért fáradozik. És biztosítjuk városunk lakossága csakis tisztelni és becsülni fogja. Ismét kérjük az illetékes haladéktalanul a cselekedet terére lépni, és ne hagyjuk a hanyagság megböcsőjthatalan bűnét ránk sütni. D. S. adóztató polgár.

* **Jogos panaszok!** vesznék azon kereskedőtől, kik ugyanis rendőrkapitányunk legújabb intézkedése által keresetükben megrovódítotték. Az ugynevezett huspác a városház előtti térről, hol 52 év óta létezett, a Fernbach ház előtti térré tetéttet át, mint tudva van városunk azon parányi és bátran állítható majdnem semmit jelentő kereskedelme a főutcaiban és a városház szerb templomi részén koncentrálódik. Itt uralg még nemi élénkség, ezen utca lakosai és kereskedői addó tekintetében az első közt szerepelnek, azon kívül fizetnek a legnagyobb-rieg-vel van össze-kötte, tehát mily ónk fogva, foszattott meg ezen piacotól. Némelyek azt suttogják, hogy ez a kormánypárt műve lenne, mert nehány kereskedő a lefolyt választásoknál az ellenzékek nem szavazni. Mi ezt nem hihetjük, és miután semmi indok sínes, mely ezen változást igazolta elvárjuk, hogy a régi állapot annak inkább vissza-helyeztessék, mert ellenesetben szomorú következmények fognak bekövetkezni.

* **Gyászír.** A mint sürgönyileg jelentik Károlyvárosból dr. Natosevits György, a magyarországi összes szerb iskolák főtanfelügyelője ott a péntek és szombat közti éjjel szélhűdés következtében hirtelen meghalt 60 éves korában. Az érdemekben megöszült férfiú halála általános részvételt keltett a megyénkbeli szerbek között is és annál is inkább, mert csak alig két hete, a vidéken, s városunkban járt hivatalos körútjában.

* **Szerencsétlenség.** Egyik jó hírnevű iparosunk Mers-tetter Nandor cipészirt roppant szerencsétlenség éjre esőtörtökön este, melyet nagyörzében a saját vizgázatlansága idézett elő s melynek a saját élete esett áldozatul. Történt ugyanis, hogy nevezett Mers-tetter a szőlőhegy tartozó kukorica földön azt vette észre, hogy a gyenge hajtásokkal valaki lopva le szokta vágni s elhordani. Napokon át leste a tettest, de nem sikerült elő foglania, míg végre f. hó 21-én a mint fogyerrel kezében jár-ek szőlőhegyében, meglát egy kocsit, mely kukoricea hajtással van megrakva. Oda rorohán s a rajt ülő embert kényszerít beavallani, hogy a kocsin levő kukoriceahajtás lopott s hogy ő tőle lopta. A kocsis ezt tenni nem akarta, mire Mers-tetter fogyerrel felhúzza a kacsát, rá fogta az emberre, de mégis megmondotta magát, nem mert löni, hanem megfogta a puskát csövét s a tussal ütötte meg a kocsist. Mídon a második csapást mérte rá, a fogyer elsült s a toltás Mers-tetter mellébe fordított. Egy negyedóra múlva mar megöszült élni.

* **A kereskedelmi bank házat** még el sem kezdtek építeni, már is egy emberlethe kerül. A régi volt Zombori-telep ház lebontása alkalmával a mint a toltó szedték szét, egy fenýdárter az ott fonn dolgozó ácsok egyikének fejére esett (természetesen a munkások vizgázatlanságából kifolyólag), mire az elájult s leessett a tetőről. Most élet-halál között küzdökli.

* **Egy magyar ember kitüntetése Berlinben.** Kortnyéziáról a következő sorokat írják a „Pest Napló“-nak. A mult 1885-ik év nyarán egy magas, szikár, 35—38 évesnek látszó ur köszöntött be hozzám, mint a „Magyar Philosophiai Szemle“ szerkesztőjéhez. — Egy pillantás külső megjelenésére, modorára, sejtette velem, hogy tudással, még pedig filozofussal van dolgom. Nem esalotkoztam: A magyar Philosophiai szemle eddig személyesen nem ismert egyik derék munkatársához, Schmitt Jenő zombori lakoshoz, volt szerencsém. Ismer-ton öt a Szemleben megjelent dolgozatai folytán, de nem gyantottam, hogy e dolgozatok írója a zombori kir. törvénysek irnokai között foglal helyet és hogy tagadhatatlanul a szakember előtt figyelemre méltó, feltűnő, a philosophiai irodalomban otthonoságról, tájkozottságról tanusokó értekezések ott születnek a törvénysek vég-zések, árverések, hirdetések másolgatásai közben. Irnokársai sem gyanták bizonyára, hogy az áttakát másolatg szorgalmas hivatalnok Sokratesel, Heggelle, Kanttal, Schopenhauerrel s Comto-tal társalog. A folytatott beszélgetés közben csakhamar a filozofiára térünk át s meggyőződtem, a mit különben iratából is láttam, hogy vendégem a filozofia iránt rajongó szeretettel viseltetik, hogy e szakmával való foglalkozás hatja át egész lényét, hogy a filozofia reá nézve az élető légtör, mely nélkül élni nem képes, szóval hogy a filozofia képezi bálványát. Nem kevésbbé csudáltam iratai

nyomán éppugy, mint beszélgetésünk közben nagy ismereteit, erede-ti, önálló felgátsát, gondolkodásának mélységét. Sajnos azonban, nem könnyen érthető, nehézkes s a magyar ember, mondjuk ki, a magyar szaktudós előtt is emészthetetlennek látszó stylusa miatt ki kell fejeznem azon aggodalmamat, hogy hazánkban dolgozati — ha népszerűbb stylusa szert nem teszen — eltemetett kincsek maradnak. A tudományt, de különösen a filozofia népszerűsíteni, könnyen érthető nyelven előadni azonban rendkívül nehéz és egyé-ként is a sokat írni ember stylusát nem egykönnyen változtathatja át, annál kevésbbé változtalhatja át gyökeresen. Így történt azután, hogy Schmitt Jenő, gondolatnánk megismertetésére tervelt, azon ka-texohen böleselő nemzetet is felhasználta, mely mindenkor híres volt a filozofia iránt való szeretetéről és mely — minthogy köré-ben a filozofia századok óta virágzik — könnyebben átigazol a dia-lectika nehézségein s a náluk megszokott nehézkes stílus akadályai-n. Szóval Schmitt Jenő nemétől is közvetlenül kezdő gondola-lat s midőn a Németország legjelöltebb böleselői magában foglaló berlini filozofiai társaság Hogel filozofijának és különösen a dia-lectikai módszernek jelentőségét illetőleg pályázatot hídretett, Schmitt is pályázott. A pályaművek sorsa a filozofiai társaságnak f. é. júni-us hó 25-én tartott ülésében dőlt el, mely alkalommal a pályabírók — Lasson, Friederichs és Michélet professzorok Schmitt dolgoz-tát tartották a legjelentékenyebbnék. A bíráló szerint dolgozata igen kitűnőnek mondható: s valóban mesteri kézzé vall. Die philo-sophische Gesellschaft kann es sich zur Ehre anrechnen, dass sie diese Arbeit verlanst hat! Dicséri a bíráló a nyelv erejét, helyenkint szónoki szépségét, bár néhol homályosnak találja és föl-szólítja a társaság a szerzőt „dessen genialer Geist die Gesellschaft aufs Höchste interessirt“, hogy a hianyk kijávitása után a filozofiai társaság kiadványai közé engedje át. — A társaság jegyzője — Meineke tanácsos — a hivatalos bírálathoz a következő meg-jegyzést fűzi: „Darf ich mein allerdings nur dilettantisches Urtheil über die Arbeit aussprechen, so muss ich sagen, dass ich selten von einer Schrift der neuern Zeit so wunderbar erfasst worden bin, dass als ich die ersten seiten zu lesen begonnen, ich bald von einem wahren Rausch durch die Genialität des Verfassers er-griffen wurde. Durch eine energische Compression der Gedanken wurde die Arbeit vielleicht geradezu Epoche machen können.“ Schmitt átengede művét, mely 280 írott oldalra terjed, a filozofiai társaság pedig — Schmitt szerzői jogainak épségében tartása és megfelelő honorárium biztosítása mellett — legközelebb kiadja. Tudnunkkal ez az első eset, hogy Németországban, mi több, annak szívében, Berlinben, a filozofia terén magyar ember gyűri le a német szaktudósokat, hogy magyar ember, kiről ki van kiálta, miszerint idegenkedik a filozofiatól, munkája arat diadalt, szemben azon nemzet fiaival, kik a filozofia papjai gyantán szerepelnek. Ha valamilyen magyar lo a külföldön versenyei alkalmával győztes lesz — nagy dicsőséggel emlegetik nevét a hírlapok; úgy vittem, mál-több dolog volt megemlékezni“ egy „magyas-tudós“ nemzetéről. — Dr. Buday József. (A levélhez csak azt a megjegyzést esatoljuk hogy Schmitt ur kitüntetése lapunban a beirátatok ismertetésével együtt már közölve volt. Szerk.)

* **Jótékony célú** műkedvelői előadás rendezésében fáradoznak Zombor város leánykái. Mennyi a programból eddig kiszivárgott, lesz ott operette, nyolcz kezes zongora, stb. stb.

* **A honvédség köréből.** A honvédek beidézését, illetőleg a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a honvéd föld-andárparesnoskságok által beidézett, de be nem vonult legény-ségre vonatkozólag, a közigazgatási hatóságokkal felmértő leve-lezéseket ezentúl, a földandárparesnoskságok helyett, azon zász-loaj paranesnoskságok vezessék, mely zászloajkhoz az illető honvéd bevonulni tartozott. Továbbá, hogy jövőben a m. kir. honvéd hu-szárezredek legénysegüknek ne a honvéd huszárezredek legénysegüknek ne a honvéd gyalog földandárok közvetítésével, hanem közvetlenül a közigazgatási hatóság útján idézzék be és az ebből származó leve-lezéseket is az említett hatóságokkal közvetlenül végezzék.

* **A palánkaí ált. kiállítás** f. é. július hó 24-én, azaz ma fog bezártni.

* **Gyűjtő-ívet** küldöttek be a telekkönyvi betétek szer-kesztésről szóló törvény s az arra vonatkozó rendeletek és magya-rázatok ezimű szakmunka első kötetére. — Irta Káplány Géza, erzsébetvárosi kir. törvényszéki bíró. — Ár 3 ft.

* **Egyházi.** Zentára Holzinger József nevezetett ki segéd-felkésznék.

* **Pályázatok.** Réczmilitesen az unjon rendszersíteti tanító állásra pályázat hirdettek aug. 21-ig terjedő határidővel. — Bulkesz községben község-orvosi állásra van pályázat hirdelve. A választás holnap, azaz jul. hó 25-én tartatik meg.

* **A Pécséert** ismert arézképesítő Nachod Zsigmond váro-sunkban tartózkodik. Megrendeléseket heífog fogad, azután tovább atazik. Egyik helyben készített művét a Schon Adolf könyvker-kesedésének kirakataban láthatja a közönség.

* **A kereskedő Ifjak** orsz. kongresszusa nevében, a mely a jövő hó 14-én lesz megtartva Kolozsvárott, hétfőn három tagu küldöttség kereste fel Kemény Gábor bárót a gómörmegei Ajnaskőn. A küldöttség tagjai voltak Negruz Tiivadar, Hirschfeld Károly és Sándor József. Kemény Gábor bárót a kongresszus pártfogójául kérték fel, a ki azt örömmel elfogadta s megígérte, hogy a megnyitás alkalmával aug. 14-én Kolozsvárott megjelenik. A küldöttség azután, visszajövet, gr. Széchenyi Pál kereskedelmi miniszternél és Matlekovics államtitkárnál tiszteltgett. A kolozsvári kongresszus tisztelbeli elnöke Sigmund Dezső országgy. képviselő s erdélyrészi nagy-gyáros lesz, a kit erre ugyanez a küldöttség kért föl.

* **Ezen ország nemzeti beégése** a ros emésztés; modern élet és modern főzés voltak e baj szülői, mely vártalanul meg bennünket. A beteg fájdalmat érez a mellben és az oldalokban és néha a hátában. Levert álmosnak éri magát a beteg; szájára rossz, különösen reggelentűn. Ragadó nyálka borítja a fogakat. Az étvágy hiányos. Olyan érzése van, mintha gyomorban su-lyos teher volna; Néha gyenge izomzatosság érezhető a gyomorzsájnban, mi azonban táplálék által nem elidőíthető ki. A szemek besznek, a kezek s lábak hidegek s tapadó izzádsággal bevonják. Kevés idő múlva köhögés köszent be,

eleintén eszaron, néhány hónap múlva azonban zöldségek köztélésük. E közben a beteg levertnek éri magát és az alvás semmi áhítást nem lát-szik nyujtani. Rövid idő múlva ideges izgatatlanság all be és gonosz előzetek gyötrik. Szédülés és oly erős fogja el ha hirtelen feláll, mintha forogva vele minden. A belok eladagolnak. A bór száraz és időnként forró; a vérszűrő-szék és pang; a szemfehére sárga bevonatot nyer; a vesevládék kevesedik és sötét színű, állás után üledéket rak le. Gyakran felüljön a bevett táplálék a gyomorból, majd savanyú majd edes ízű; ez gyakran heves szivdobogás és fulladozó rohamoktól kísértetik, a látás gyengül s zinesz pontok látszanak a szem előtt lebegni, nagy levertség és rendkívüli gyengeség értele jelentkezik. Ezen tünetek felváltva vannak jelen. Nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy ez ország lakosságának közel fele szenved ezen betegség valamely fokozatában. A SCHAKER EXTRACT olyképp hat az emésztő szervek fehére anyagára, hogy az átálalítja a gyomorra jutott tápszert, oly anyaggá mely képes a gyenge testnek táplálékot nyujtani, melynek következménye a jó egészség. Ezen szer hatása a csodával határos. — Millió és millió évek adatnak az évenet országunkban s a kedvező eredmények bizonyító halainak tudatoskodnak gyűgyítő erejéről. Százi a különböz német betegségeknek, erenek a rossz emésztésből, és ha ezen egy fél elmult a többi betegségek is eltűnnek, mivel ezek azok a valódi betegség körtünetei, ennek gyógyszer a shaker extract és seigel-labda. Ezzel a bizonyítottoknak kétségbevonhatatlan bizonyítják gyűgyító hatását. Kapható minden gyógyszerüzletben. Egy üveg ára 1 forint 25 kr. — Egy doboz Seigel-labda 50 kr. Magyarországi források: Török József gyógyszerüzletében Budapest, király-utca 12. s általa kapható Magyarországon minden gyógyszerüzletben Zomborban: Sauerborn Károly és Saly Antal gyógyszer. uraknál.

* E lap nyomdájában egy jól írni-olvasni tudó flu tanonczul felvétetik.

Értéktözsdei hetijelentés.

(A „Magyar Mercur” tudósítása.)

Az irányadó tényezőt az értéktözsden még mindig az orosz értékpapirk armozalma képezi. A mult hét második felében a berlini tözsden az aránytalanság szünet állott be. Mintán egyidejűleg a bolgár kérdésben is kedvezőbb fordulat mutatkozott, a mennyiben Törökország elismerte Kobrg herceg fejedelemmé választását, a tözsdei hangulat javult és az értékpapirk emelkedett. Azonban a német félhatalos saját folyótárolás támadásai az orosz értékek ellen és különösen a „Köln. Zeitung” ama híre, hogy a német birodalmi bank ki fogja várni az orosz értékpapirkokat azon értékpapirk sorából, a melyekre kölcsönt ad, újra eszökönő irányzatot kellettek. A legutóbbi napokban tehát a tözsde tisztán a Berlinből érkező hírek hatása alatt állott, mert a Köln. Zeitung híreit nem akarták elhinni és vita fogott fenn, a körnl. vajjon esakugyan megteszi-e a német birodalmi bank jelzett intézkedését. A napokban végre határozott ezüfolatot nyert a sokat emlegetett kérdés és ezzel a tözsde hangulata is javult. Az üzlet különben szük mederben mozog, mivel az irányadó spekulánsok távol vannak és a nyári holt évad a tözsden is teljes jogjaiba lépett. A részletekre léve megemlítjük, hogy oszt. hitelrészvények legutóbb ismét 282 fől emelkedtek, a %-os magyar aranyjárdék a mult heten erős nyomásnak volt alávetve, de ma ismét 101.50 felett áll. Magyar papirkjárdék iránt esekely az érdeklődés. A helyi piacon alig van üzlet. Vasuti vállalatok részvényei közül főleg az osztr. magy. államvasút emelkedik a nagyobb kivétel reményében. A kedvező aratási felátások különben az egész értékpiacon jó hatással vannak. Kis sorsjegyek tartosan szilárdak és különösen erős kereset sorsjegyek keresettek. A valutát a mult hét vége felé drágult, utóba valamivel olcsóbbott. — Érték papir és sorsjegybirtokosoknak szakra végo félvilágosításokkal közszéggel szolgát a „Magyar Mercur” kiadóhivatala Budapest, hatvani-utca 17.

Közönség köréből.*

A Rédel-ügy s a közvélemény.

Általános a panasz, hogy a közvélemény sehol sem olyan kis ur mint Magyarországon. Az állítás nem alaptalan. Első példa rá, hogy a bosnyák okkupációt végrehajtotta a kormány, noha elenelnde az egész ország; végrehajtotta és egy házjára sem görbült meg. — Az utolsó orosz-török háború idején a magyarság szimpáthiája osztatlanul a török érdekekben való beavatkozás mellett nyilatkozott. Akkortájt Szegeden diákoskodtam és friss emlékezetben van még, minő pompás ünnepeket rendezett ez a város a plevai hős, Osman pasának diességére.

A szegediek desirétére (és bizony nem a miénkre) legyen mondvá, kevés ablakot történik be, amiért hogy nem volt kivilágítva. Szegény harcoló törököknek nem sokat segítettünk vele, inkább a tótnak. — Hanem ha azok, akik az országos politika hajóját kormányozzák, ha azoknak irányítóje nem a közvélemény, ezt értem. A közvélemény szülő-anya lehet örököl szimpáthia vagy örökölt antipáthia, a politikának pedig ezen érzelmezők semmi köze sincs. Másrészt tessék csak figyelemmel kísérni, milyenek az ugynevezett „félhatalos” lapok ugynevezett „szugalmazott” cikkei. Ha a miniszter nem fogadja tanácsadóit a közvéleményt, hát a nek i szolgál tanácsesal, felvilágosítással, szóval: azokat az embereket, akiket „szolgát” ubaigazítja és megmondja nekik, amennyiben lehet, hogy miért nem hajt zavukra. Én legalább az én ösmeretes pesovics eszemjárásával így fogom fel a dolgot. Hanem azért én is csak azt mondom, hogy a közvélemény Magyarországon manapság esakugyan kis úr.

De, kivéve talán a határszélek azon megyéit, amelyeknek lakossága tulnyomó részben oláh meg tót, a megyei közvélemény sehol olyan alárendelt szerepet nem játszik, mint Bácskában. Nem firtatom az okát, egyszerűen konstatom a tényt. Pedig ez a megyei közvélemény azon hatáskörhöz képest, a melyben a megyei autonómia az országos kormányzathoz mérten mozog, — egészen, de egészen más valami. És ha — a mit én föltétlenül jóváhagyani nem tudok — ezen megyei közvéleményt az országos közvélemény ösesései akarják evagendáltani, legalább kísérnek ezt is úgy figyelemmel azok, akiket illet, mint ahogy az országos közvéleményt figyelemmel kísérik; igazítanak utba ezt is úgy, miként amaz. —

A Rédel-ügy, amely érettebb közvélemény itélőszéke előtt formális botránykrónikává nőtt volna fel, a megyei kormánynek Hekuba.

Bajnok 7000 lakost számláló községe forrongásban van, a tollforgatáshoz értő emberei irnak a történekről fővárosi hírlapokba, ezikkezek a dologról megyei lapokban, a község lakói gyűlősznek deputációkat küldözgetnek, hanem a megye egy sorny

communiquet sem tud közzé tenni félhivatalos lapjában. A „Bácska” — boesánatot kért és kitételőrt — a fület sem mozgatja; mintha bizony Rédei sikkasztása és más egyéb büntényei meg nem történtek volna, ha a „Bácska” ki nem írja.

Elleiben ugyanez a „Bácska” haszabászám, cicerohebtis ezikkben Bocsányi világgá a választókerületben való diadalutját Vojnits urnak, akiről szivesen elosmerem, hogy kifogástalan gentleman. Míg teszem fel Julius Caesar, aki szintén eszt valóki, midőn győzelmeskedett a pontosiakon, kik nemkülönbön valának olyan hatalmas ellenfél, mint a hodszághi kerület ellenkéjke, — mondom — Caesar csak ennyit írt a „Bácskának”, akaram mondani a senatusnak; „Jöttem, láttam, győztem.” Pedig lám én most, körülbelül kétezer év múlva idézem Caesar szavait, elleiben hogy újabb 2000 esztendő múlva a hodszághi diadal tudosítását citalja valami születlen kollegám, abban kétkedni alapos okaim vannak. Szóval a „Bácska” az ügyet — el nem tudom képzelni minő okok ökből — agyon akarta volna halgatni; hanem ezért első sorban nem a „Bácskának” tessék szemrehányást, mert nem én subventonalam. De szemrehányást tessék igenis a „megyének”, amelytől sem illendő, sem nem emberséges dolog, hogy egy községet ilyen sokáig antichambrirozot.

E sorok írója ugyan magától a főispántól nyert felvilágosítást, hogy az ügy szorosan a törvény félremagyarázhatlan rendelkezése szerint fog elintéztetni.

Nekem ez a nyilatkozat ily helyről elegendő is volt. El is dikiéztam, ki is írtam az újságba; hanem, hogy a nagy közönség az én biztosításomnak olyan hitelt nem ad, mint én egy főispánéknak, ezen egy szikrát sem esodálkozom. — Az egész ügy igen tapintatosan el lett volna intézhető, ha a „Bácskában” közzé tételenk valami ilyen bekezdést entrofdit: „Illetékes helyről lettünk felhatalmazva kijelenteni stb. stb.”

A Rédei-ügy folyamán még egy sajátzerű jelenséggel volt alkalmam találkozni. Egynémelek olybá akarták az egész községnek eme megalomát (s tessék jól meggondolni: j o g o s megalomát) feltüntetni, mint a „vármegye” ellen való opozitót.

Nem képzelték emélly gyermekesb foglalatot — ha amint meg vagyok győződve — Rédeknek a meggyével való ezen identifikáció merőben alaptalan s nem képzelték sértőbb foglalatot a megyére, amely — mit elgondolni is képtelennek tartok — ilyenformán cinkosársak szövetkezte lenne.

Hogyan ünnehetem azt a megyei tisztviselői kar ellenfélnek, aki azon munkál, hogy közüle a gazt kigyomlája? Nem időzöm tovább e pontnál; méltatlannak tartom azt Bácsmege központi tisztviselőkarához.

És vajjon mit szóljak még azon képtelen feltevéstről, amely az ügy lassu menetét és a községre nézve immár megjóvendölt kedvezőtlen kimenetét (előg furesán közvetlenül a Rédei szájból piacon, kaszinóban, koesmóban tett nyilatkozatok alapján) a főispáni támogatásnak tulajdonítja? Hát uraim, azt hiszik önök, hogy Sándor Béla föl tud a volna magát küzdeni egy vármegye főispánjává, ha a gatszág számára megnyerhető ember lenne? Vagy azt hiszik önök. Pesten azért alkotják a törvényt, hogy Zomborban legyen mit lábbal tiporni? Legyenek önök megnyugodva.

A vármegye első tisztviselőjének, az alispánnak karakterébe gyanúsítás nem fér. Még ha a főispán — amit absolute kizártnak állítok — tartogatni akarná is a jegyzőknek eme gyönyörűséges mákvirágját, ott lenne az alispán, aki ösmeri is, teljesíti is köteleességét.

De egy másik verzió szerint az alispán nem akarná Rédei visszavenni a központa, — hogy vele a tisztviselői kart el ne esüfítsa.

Azért nem fogják a nyakunkba varni!

Akkor meg itt lenne a főispán, akinek törvény szerint még két egybehangzó határozatot is joga van hivatalból megfellebbezni. — nekünk tünbta se kellene martani a tollunkat. Ha a határozat a községre sérelmes lenne, meg vagyok győződve, hogy a főispán azt hivatalból föllebbezné.

De esalatozom én alispánban, főispánban. Itt van a törvény amely világosan kimondja, hogy a fogyelmi eljárás függőben tartandó addig, míg a bünyégek jogerős itélettel befejezve minesenek. Hogy pedig ezeken a legombolyításával mi jár azt önök jól tudják; az önkre föltétlenül megnyugtató. — Igaz, a törvénykezési eljárás menete lassu, de én esakugyan még nem foghatom, miért kellene a községnek a büntető eljárás véget bevarni, mikor Rédei jegyző viselkedésével közbotrányt is okozott és — istennek hála! — sikkasztott is, mikor tehát fogyelmi uton elmozdított? — Am végtére is esinálja a megye, ahogy tudja, amnyi tény: Rédei még lehet hosszabb-rövidebb ideig hivatalától fölfüggesztett jegyző, de jegyző töltet Bajnokou nem lesz.

Rogerius Mester.

NOVELLATÁR.

Szív és — pénz.

— Elbeszélés a társadalmi életből. —

Írta: KRAUSZ BERNÁT.

(Polytás.)

És amint gondolkodott rögtön ki is vitte. Koesit rendeltetett és elutazott; hová, azt senkinék se mondta meg, mert tudta, hogy a ravaszság ellenében legiobb gyógyszer a — ravaszság.

Ugy tett tehát, mint az orozlán, mely naplementekor valamely bokorban meghúzódik és mikor az apró-sperő vadak előjénnek rejtekekökből, egyszerre közöttük terem és pusztit rettenetesen.

Andor körnlbeli délután 3 óraker ért lakhelyére porosan, fáradtan és kielezve, mely állapotok csak fokozták ingerültségét, midőn Sándor bácsi ravasz eselére gondolt a sürgönyt illetőleg.

Egyenesen lakása elé hajatott, hol Sándor bácsi nem kis és nem is kellemetlen meglepetésére szó nélkül sietett iródjába. Ha csak egy rövid fél óráig várt volna még Báránynál, minden megtudott volna, mert távozása után alig fél óra múlva a

levélhordó lépett be ugyanazon szobába, melyben ő az óriási fust-felleget hátrahagyta és egy levelet dobott az íróasztalra. Ha Andor még ott van, megláthatva volna, hogy az azon levél, melyről Sándor bátya a sürgönyben említést tett; de ő erre nem is gondolt, ami megint csak arról tesz bizonyoságot, hogy az a sürgöny őt nagyon felingerelhette, hülöben el sem hitető, hogy egy ügyvéd, ki a legkisebb körülményekre és jelekre is kizsokta terjesztini figyelmét, most mikor olvasta: „Többet levelem” — hogy e levél utána a tálezában nem kereséggel vagy egyenesen Báránynál nem tudakozdott.

Mindenesetre az lett volna az egyenes ut, hogy Bárányt az igazságnak előadására erőlyesen felszólítsa és azután átlátva a helyzetet, belátása szerint eslekedjék. Földhult állapotban azonban az ember nem ura saját akarátának és nem az esz uralkodik ilyenkor az emberben, hanem az indulat. Csakis így érthető meg Andor hirteleni elutazása Báránytól, amit iródjába érve — midőn a fölött kellett határozni, hogy hol, kinél és mit kezdjen most — esakugyan léte is bánt.

Sándor bácsi rosszat sejtve Andor után sietett; de midőn ez orra előtt az ajtó maga után hevesen becsapta, visszahökent.

— Az ördögbe is — mormogá fogai között — ha ez a Bárány-birka el talált aruh! — Eh, csak előre!

Ezzel kezét az ajtó kilnesre tevő; de belőlről azonnal kihangzott: „Nem szabad! mire egy lépést hátrált. No majd később — gondola magában és ezzel nesztelenül távozott; nem jó az orozláshoz fölülerelt állapotban közlelteni. — — —

Galambos a legközelebbi községhől visszaküldte a koesist, az egyszerű vendégfogadóban, melyet ott talált, szobát kért, melybe beköltözte, asztalhoz ült és a következő sorokat tevé papírra:

Igen tisztelt asszonyom! Tudom már túrelmetlenkedni is elutazásom miatt és tán legiobban kedves betegeje, kiről föltezem, hogy az ágyat elhagyta; de ne agdóljának, valamit sok jót ugyan még most sem irhatok! de rosszat sem. E soraimat Z — — ből veszi, aminek egyedüli oka az, hogy lesben vagyok. Rövid titlétem alatt ugyanis arról győződtem meg, hogy Andor olyan két ravasz öreg tartja feken, kikkel szemben nekem is ravaszáshoz kell nyulnom. Hogy azonban az én ravaszágom sokkal inkább megbecsülhető, mint az övéké, ennek igazolásul ide mellékelek küldök egy levelet, melyet ma reggel kaptam Andor leendő apóstól, kinél — mint e levélből is kiténik — tegnap ferde lépésemet ma jóvát tettem. Hogy azonban e levelet jobban megérthesse, szükségesnek tartom ismételni, amit már egyszer megírtam, hogy Andor nincs lakhelyén; hol van, azt nem bírtam kipuhatolni. Elég az hozzá, mi-helyt G-re érkeztem, ellették láb alól és ezért kellett nekem ide visszahúzódnom, hogy fölszabadítsam öket és azután rájuk eszasshassak. Vajjon e termetet siker koronázza-e, az a jövő tük; eszandékomban van azonban a legközelebb — holnap vagy holnapután (attól függ, hogy tudakozódásaim minő eredményre vezetnek) — olyan föllépést tanusítani, melynek kell, hogy döntő hatása legyen. — Ha e lépést megtetem, akár jó — akár rossz sikere lesz is, viszsztatérek, mert már nyugtalan vagyok kedves betegeje miatt.

Minden jót kívánva vagyok kiváló tisztelettel.

Dr. Galambos.

Idéje lesz azonban, hogy már P — — re is elenéznek öv. Berényinchez, kit Galambossal való beszélgetése után az udvaron hagytunk el, midőn kedveseivel visszasiétt.

A szobában a három nő még mindig Galambosról beszélgett, kinek előkelő megjelenését, meggyerő modorát, finom műveltségét nem győzték egymásnak eléggé földieserni.

Sarolta nem fogott ki a dieseri kifejezésekökből és ha hozzá vesszük egy lábadozó betegnek különben is hatatos hangoránamutát és meggyerő társalgási modorát, nem lehet esodálkozunk, hogy a gyártulajdonosné és leánya teljesen el lettek ragadtatva a fiatal embertől, ki a legiobb benyomást tette rájuk; de a kiről a beteg is oly elragadtatással beszélt.

Berényinice megjelenése és bizonyítgatása csak még inkább fokozta ezt az elragadtatást, ugy hogy már a gyártulajdonosné sajátáni is kezdő, hogy Galambos elutazott és abban állapotok meg, hogy visszatérni sem utaznak vissza gyárhelyiségükökhöz, aminek persze senki sem örvendhetett jobban, mint Sarolta. — Hát Gizella? — Pirulva hallgatta a nők beszélgetéseit és szívében valamely különös érzelem kezdett befészkelődni. Sokat olvasott már ifjú korra daezára is, esakugyan azok a könyvek, melyeket gondos anyja kezébe adott, nem valami rémregények vagy képzeltet foglalkoztatató fészérmények voltak, hanem egyszerű olvasmányok, melyek mulatva foglalkoztatták az olvasót, de szívet és észét képeznek, nesmesitnek.

Ilyen könyveket olvasott Gizella mindig és szíve a legemberbarátróbb elvek által lett képezve, nemestíve. Mely nyomokat hagytak lelökben a jöteknység és hála érzelmei, vagis az olyan olvasmányok melyekben a felebarát szeretet, az igazságosság, kitartás, türelem, hálaérzelem és a többi nemes tulajdonságok voltak példák által ilusztrálva. Az a József eszászár, ki a beteg aszonny nyomorult visköjában, szalmafekelyén fölkereste és neki egy olyan rendelvényt írt, melyre évenként pénzárból neki egy jó nagy öszszeg fizettetett ki, az volt az ő idéjára. — Az az aszonny, ki midőn azt kérdeztek tőle, hogy miért nem visel ékszereket, azt felelé: „Férfim érdemei, az én ékszerem!” — az volt az ő példányképe.

Az a Kurzhagen nevű kapitány, ki nem pénznek, nem magas származásnak, nem protektionnak, hanem saját érdemeinek köszönhetve felemelkedést — midőn nagy Frigyes király tőle kérdezé: „Micsoda házból származott ön?” — azt felelé, hogy; Felleges uram, az én szülőim egyszerű földművesek; de azért a világom semmi más szülőkért sem eszeréim el öket!” — és midőn az Ausztriával folytatott 7 éves háború után győzelmesen vonult be egy faluba — hol még mindig közhírság sokáig volt állomása. Öreg szülői a piacon várták bevonulását, kiket midőn megpillantott, azonnal leszállt lovaról és ölelésre sietett, amely időtől aztán kényelmes ellátásukról is gondoskodott saját otthonában és midőn emiatt egy hetkenköd tisztölt kigunyolták ezt felelé, hogy: „Ugyan ödes barátom, micsoda ember volnék én, ha életem legelső jöltevéir iránt se lennék hálaadatos? hiszen előbb voltam szülem fia, mint a király százasoda;” amely magaviséletét midőn lá-

bornoka, Zirthen, megtudta, fényes ebédet adott és Kurzhagent is meghívta, ki szülő nélkül jelent meg tábornokánál, ettől így azok-littaték meg: „Hol vannak az ön szülei? Ugy tudom, hogy azok-rendesen önnel szoktak ebédelni; remélem hogy engem nem tart-azok közé kiknek kedvételt kellene tenni? — és a tábor-nok esküjét fejébe vágva, személyesen ment az öreg szülőkért és karonfogva vezette őket a vendégek közé nekik az asztalfőn jelez-ve ki két helyet, „Uraim! — szólta a tábornok kezezsünk pohar-arat ezen tisztes öregek, egy derék katonatársunk szülei egészségsé-ért! — A király pedig ezt meghallva, így szólta a kapitányhoz. „Ki szüleit beesüli: becsületes ember; ki megveti nem érdemi-hogy született legyen! — Ilyenek voltak az ő hősei.

Ilyen tulajdonságokat vélt ő Galambosban is fölfedezni. Ki-mondhatatlannal jól esett lelkének egy fiatal emberről hallani, hogy minden érdek nélkül önfeláldozással fáradozott Sarolta körül és most is fáradozik lelki nyugalmanak visszaállításáért. Ártatlan lelke, gyermekek kedélye Galambost ezen magaviselete és eszelekedetiért a legszebb tulajdonságokkal ruházták föl és eszakhamar előtte állott Galambos személyében az az ideál, kit lelke már régen meg-alkotott midőn még ezen erkölcs és szívemenesítő olvasmányokat lapozgatta.

(Folyt. köv.)

Menet-rend.

Érvényes 1887. évi június hó 1-étől.

Budapest, Zimony, Belgrád.				
Állomások	502. kol. expr.	506. szem. v.	504. gyors v.	512. omn. v.
Budapest indulás	5.38	8.00	2.28	9.15*
Szabadka érkezés	8.54	1.03	6.06*	5.00* 508.
" indulás	8.59	1.46	6.18*	6.15 szem. v.
Csantavér	—	2.29	—	6.42
Topolya	—	3.05	6.52*	7.97
Hegyes Feketehegy	—	3.42	7.11*	7.31
Verbász Kula	—	4.11	7.25*	7.54
O-Kér	—	4.39	7.41*	8.16
Kiszás	—	5.06	—	8.34
Újvidék (vendéglő)	10.51	5.55	8.18*	9.06
Zimony érkezés	12.19	9.04*	9.53*	11.18
Belgrád érkezés	12.32	9.31*	10.10*	11.35

A udapestről Belgrád felé közlekedő vonatknál az 512. számú vegyes vonat Szabadkától mint személyvonat közlekedik.

Belgrád, Zimony, Budapest.				
Állomások	501. express	503. gyors v.	513. vegy. v.	507. szem. v.
Belgrád indulás	2.34*	5.35*	5.55*	5.16
Zimony indulás	2.48*	6.03*	6.30	5.48
Újvidék	4.23*	7.44	9.54	8.12*
Kiszás	—	—	10.30	8.35*
O-Kér	—	8.15	10.57	8.54*
Verbász Kula	—	8.31	11.30	9.18*
Hegyes Feketehegy	—	8.45	11.55	9.37*
Topolya	—	9.04	12.36	10.05*
Csantavér	—	9.21	1.04	10.26*
Szabadka érkezés	6.08	9.41	1.45	10.52*
" indulás	6.10	9.53	2.25	11.22*
Budapest érkezés	9.40	1.42	7.30*	6.50

A Zimonyból Budapest felé közlekedő 513. sz. vonat Szabadkától mint vegyes, onnét Budapestig mint személy vonat közlekedik, valamint az 507. sz. személy vonat Szabadkáról mint vegyes vonat közlekedik Budapest felé.

Szabadka-Baja.		
Állomások	2512. vegy. v.	2502. szem. v.
Szabadka indulás	5.45*	2.45
Csikéria	9.32	3.20
Bács-Almás	7.18	3.52
Bikity Borsód	8.02	4.26
Baja érkezés	8.52	5.02

Baja-Szabadka.		
Állomások	2501. szem. v.	1511. vegy. v.
Baja indulás	10.26	6.50*
Bikity Borsód	11.05	7.51*
Bács-Almás	11.45	8.47*
Csikéria	12.10	9.21*
Szabadka érkezés	12.40	10.00*

Szabadka-Eszék-Villány.			
Állomások	812. vegy. v.	804. szem. v.	803. szem. v.
Szabadka (vendéglő) indulás	5.25*	2.10	6.40*
Tavankut	6.05	2.50	7.20*
Bajmók	6.33	3.21	7.49*
Nemes-Milities	7.24	4.10	8.42*
Zombor	8.05	4.53	9.27*
Prigl. Szt.-Iván	8.40	5.28	10.02*
Szonta	9.02	5.52	10.24*
Gombos (vendéglő)	9.21	6.11*	10.43*
Dálya	10.59	—	12.02*
Bród érkezés	—	—	4.04*
Eszék	12.33	8.50*	4.21*
Villány	3.47	—	6.25*

Villány-Eszék-Szabadka.			
Állomások	803. szem. v.	811. vegy. v.	801. szem. v.
Villány indulás	—	1.04	9.20*
Eszék	7.01	3.30	11.20*
Bród érkezés	—	—	11.37*
Dálya indulás	8.11	5.04	3.38*
Gombos indulás	9.22	6.24*	5.08*
Szonta	9.41	6.46*	5.29*
Prigl. Szt.-Iván	10.01	7.09*	5.51*
Zombor	10.42	8.10*	6.53
Nemes-Milities	11.05	8.38*	7.21
Bajmók	11.56	9.37*	8.16
Tavankut	12.19	10.02*	8.40
Szabadka érkezés	12.55	10.42*	9.19

A 803. sz. vonatsatlakozik Szabadkán Budapest, Belgrád Baja és Szeged felé, a 811. és 801. vonat csupán Budapest felé.

NYILVÁNTARTÁS)

Fekete satin merveilleux (egész selyem) 1 frt 15 krtól méterenként egész 3 frt 45 krajczárig (különböző minőségben) szőküld egyes ruhák és darabokban vármentesen házhoz szállítja **Henneberg G.** selyemgyári raktárán (cs. és kir. udv. szállító) Zirtheben. Minták postafordulattal. Levelek 10 kr. portóba kerülnek.

*) E rovart alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felölös szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:

DR. MOLNÁR GYULA.

HIRDETÉSEK.

Előkelő orvosi tekintélyek u. m.:

dr. Korányi tr. kir. tanácsos, dr. Kézsmárcsy tr., dr. Kéti, dr. Schwimmer tr., dr. Stiller tr., dr. Müller Kálmán egyetemi tr., dr. Grosz Sándor megyei t. főorvos, dr. Reinitz, dr. Herman S. főorvos stb. Budapestben; dr. Kállay Adolf rendelő-orvos Karlsbadban; dr. Braun tr. udvari tanácsos, dr. Rokitsansky tr., kormánytanácsos, dr. Schnitzler tr., dr. Oser tr., dr. Winternitz tr., dr. Herez egyetemi tr., dr. Rott tr., dr. Marenezeller, Eulenthal dr. Kautz, dr. Gold udv. orvos, stb. stb. itélete folytán

(HYGIEA-SPRUDEL)

KORONA-FORRÁS.

Radkersburg mellett Steierországban.

Legjelesebb, legtisztább égvényes savanyúvíz

a Hygiea-Sprudel nemesek a legkifűnőbb, legkellemesebb ízű és legegészségesebb ital, hanem egyszersmind az emésztési, lélegzési és vizeleti szervezetek bajában

elsőrendű gyógyviz.

Borról vegyítve kitűnő.

A forrástermény egyedüli elárultója:

MAUTNER ADOLF, BUDAPEST.

Arany Jászó-utca 36. szám.

Legjobb óvszer a kolera ellen.

FŐRAKTÁR ZOMBORBAN:

Weidinger S. és Zs. kereskedésében.

0-7

Ifj. Brandl A.

Oedenburgban

ajánlja minden földművelő-s gazdáltszának

Brandl A. magyarapítója.

Ugyanis ez a

legjobb és legbiztosabb szer

épeg a buzán, rizsen stb.,

előforduló égés ellen miként rozsdá ellen is s szigorú

használat után — mint minden esomagon jelezve is van —

teljes garantiát nyújt a siker iránt.

Kapható Ausztria-Magyarország legűbb fűszerkereskedésében.

FŐRAKTÁR:

Oedenburgban ifj. BRANDL ANT.-nál

Grieberunde 29.

Egy esomag ára 25 kr. nagyobb vételnél megfelelő ár-leszámitás. 3-4

LINGEL KÁROLY

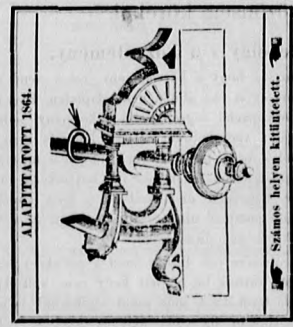
L. nagy. bpesti gőzkészítész, vājlo- (Fraisso) esztergályos és asztalos-áruk gyára.

Budapest VII. harsabb. Rózsá-utca 4-5. sz.

mely a kor igényeinek megfelelőleg kitűnően van szerelve, ajánlja minden e szakmába vágó gyárműveit, u. m. ajtó-, ablak-, párkány- és keretleceket, oszlopok és talapatok, konzolok és tartók mindentűle vājlok és toronytartók szerint. Szalag és másoló fűrészek kivágatok számtalan minta szerint. Továbbá mindenféle asztalos kőkők: Töltő- és varró asz-taloslapok ép egy konzol-, ebédő-, fautóll- és soplialábak és oszlopok. Vázak különféle tárgyakhoz, koscsik, karócsok, kályhaellenek, Pa-varró és vízraszalagok díszítőhöz feketén fűnyezett nickel gombokkal. Pa-raszalagok, állóké roslar és iskolai ebédok, etagerok és festési állványok.

Továbbá építészeti és dekoratív részletek. Egyáltalán minden e szakba vágó munkák kivétel nélkül pontosan és gyorsan eszközöltemek. Csakugyan illusztrált árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

0-5

DRÓZSA és TÁRSA

VASBUTOR-GYÁROSOK

Raktár: BUDAPEST, József-tér 14-ik szám.

T. cz.

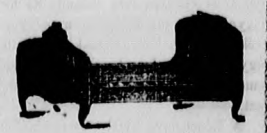
Ezennel tudomásul adjuk t. vevőink és barátainknak a vidéken, hogy a már 20 év óta fennálló

kész vasbutor gyári raktárunkat

dúsan és a legkülönfélébb izlésnek megfelelően ujonnan berendezve, felszereltük.

Midőn beeres figyelmeükbe ajánljuk ezikke-inket, mint: ágyak, padok, székek, kertli bu-torok, pavillonok, zuhany-készülékek, fűrdőkádák, madárkalitkák, ruhafozasok, ví-rágasztalok, valamint olcsó s esinos mozsóló-inkat és több e szakba vágó ezikkeinket, maradtunk pontos es lelkiismereteskielgáltatásról t. cz. biztosítva

alázatos szolgál

Drózsa és Társa,

József-tér 14-ik szám.

Illusztrált árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

0-4